

XX wiek, HISTORIA POWSZECHNA (szkoła średnia)

Opis źródła.

Pięciomarkowa moneta III Rzeszy z 1939 r. Średnica: 29 mm. Materiał: srebro, próba 900. Masa: 13,88 g. Znany nakład: 63 621 000 sztuk, z czego rocznik 1939 z mennicy w Berlinie: 3 428 000 sztuk. Na awersie godło III Rzeszy: orzeł z rozłożonymi skrzydłami, pod nim swastyka w wieńcu. Pod skrzydłami orła po obu stronach nominał: 5 Reichsmark. Pod godłem napis: Deutsches Reich i data 1939. Na rewersie Paul von Hindenburg. W napisie na otoku jego imię i nazwisko oraz lata życia.

Miejsce wydania:

Prezentowany egzemplarz: mennica w Berlinie (świadczy o tym litera A koło szyi Paula von Hindenburga).

Źródło

Słowniczek pojęć

Napis otokowy – napis umieszczony na obrzeżu monety, najczęściej biegnący wokół wizerunku znajdującego się w centrum monety.

Pytania do źródła.

- Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i uczniów szkoły średniej (poziom podstawowy).

Z jakiego kraju pochodzi prezentowana moneta?

Z jakimi wydarzeniami historycznymi jest związana moneta?

- Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto:

Kto jest przedstawiony na monecie? Kim był Paul von Hindenburg?

Proszę opisać symbolikę umieszczoną na monecie.

Wskazówki.

Warto omówić tu kontekst umieszczenia wizerunku Paula von Hindenburga. Można zwrócić też uwagę na czcionkę gotycką użytą w napisach. Jest to ciekawy przykład, gdyż to właśnie III Rzesza zabroniła używania gotyckiej czcionki w druku, nie przeszkodziło to jednak w pozostawieniu jej w napisach na monecie.

Jako ciekawostkę można powiedzieć uczniom, że wizerunek Adolfa Hitlera, który posiadał pełnię władzę w III Rzeszy, nigdy nie został umieszczony na żadnej monecie i banknocie III Rzeszy.

Źródło można wykorzystać pomocniczo przy omawianiu panowania Hitlera w III Rzeszy lub II wojny światowej.

Literatura pomocnicza.

https://colnect.com/pl/coins/coin/752-5_Reichsmark_president_Paul_von_Hindenburg_A_D_E_F_G_J-Circulation-Niemcy_Trzecia_Rzesza

Najważniejsze cezury.

1933-1945 – okres rządów Hitlera i NSDAP w Niemczech

1939-1945 – II wojna światowa

1934 r. – śmierć Paula von Hindenburga

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Andrzej Buczyło